

Bedens Eğitimi Öğretmenlerinin Yetkinlik Düzeylerinin Değerlendirilmesi

Aydın PEKEL

İstanbul Gelişim Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Taner ATASOY

İstanbul Gelişim Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Mehmet SOYAL

İstanbul Gelişim Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Ali KAYA

İstanbul Gelişim Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Alpaslan Baki Ertekin

İstanbul Gelişim Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Özet

Bu çalışmanın amacı bedens eğitimi öğretmenlerinin, öğretmen yetkinlik düzeylerinin değerlendirilmesidir. Araştırmanın amacı doğrultusunda araştırma modelini, ilişkisel tarama ve nedensel karşılaştırma yöntemi oluşturmaktadır. Araştırmanın evrenini İstanbul İli Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı devlet ve özel okullarda görev yapan bedens eğitimi öğretmenleri, örneklemini ise basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile belirlenen (n=356) gönüllü katılımcı oluşturmaktadır. Veri toplama yöntemi olarak anket (survey) tekniği uygulanarak gönüllülük esasına dayalı yüz yüze veri toplanmıştır. Katılımcılara kişisel bilgi formu ve öğretmen yetkinlik ölçeği uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS25.0 paket programına girilmiş, istatistikî işlem olarak, araştırma amacı doğrultusunda oluşturulan hipotezleri test etmek için Mann Whitney U, Kruskal Wallis-H Testi ve Spearman Korelasyon analizi uygulanmıştır. Sonuç olarak bedens eğitimi öğretmenlerinin yetkinlik düzeyi ortalamasının üzerinde görülürken, cinsiyet, yaş ve mesleki tecrübe değişkeni ile yeterlilik düzeyi arasında anlamlı farklılıklar bulunduğu, yaş ve mesleki tecrübe ile öğrenciyi tanıma ve çevresel faktör boyutları arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bedens Eğitimi Öğretmeni, Yetkinlik, Eğitim

Evaluation of Competence Levels of Physical Education Teachers

Abstract

The aim of this study is to evaluate the teacher competence levels of physical education teachers. In line with the purpose of the research, the relational scanning and causal comparison method constitute the research model. The population of the study is composed of physical education teachers working in state and private schools affiliated to the Istanbul Province National Education Directorate, and the sample consists of voluntary participants determined by simple random sampling method (n = 356). Face-to-face data were collected on a voluntary basis by applying the survey technique as the data collection method. Personal information form and teacher competency scale were applied to the participants. The data obtained were entered into the SPSS25.0 package program, as a statistical process, Mann Whitney U, Kruskal Wallis-H Test and Spearman Correlation analysis were applied to test the hypotheses created for the purpose of the research. As a result, while the competence level of physical education teachers was found to be above average, it was found that there were significant differences between the gender, age and professional experience variable and the level of competence. It has been determined that there is a significant relationship between age and professional experience dimensions. It was determined that there is a significant relationship between the student recognition and environmental factor dimensions.

Keywords: Physical Education Teacher, Competence, Education

GİRİŞ

İnsanı diğer canlılardan ayıran belirgin özelliklerden birisi de onun öğrenebilmesi, yeni ve eski öğrendikleri arasında bağlantılar kurarak yeni icatlar ortaya çıkarması bu sayede medeniyetler inşa etmesidir. Nitekim bu durum öğrenmeyi bireyin yaşamının en kıymetli parçası haline getirmiştir (Uysal 2019). Bu nedenle eğitim yeterliliği ve öğretmen yetkinliği kaliteli bir öğrenim için gereklidir. Bireylere öğrenim gördükleri okulda verilen eğitimin niteliği öğretmenlerin niteliğine ve yetkinliğine bağlıdır (Ersoy 2008). Yetkinlik en genel ifade ile mükemmel performansın elde edilmesinde ayırt edici bilgi, beceri ve tutumları içeren gözlemlenebilir davranışlar (Yetkin 2006), olarak ifade edilmektedir. Yetkin olabilmek için sadece bir konu veya alan hakkında bilgi sahibi olmak yeterli değildir. Aynı zamanda bir işi yapabilme yeteneğine de sahip olmak gerekmektedir (Uysal 2019). Alan yazında yetkinlikle ilgili yapılan çalışmalarda öğretmenin yetkinliğinin; onun azmi, çabası, hedefleri, planlaması, örgütlemesi, girişimciliği, yeni metotlar deneme istekliliği, engeller karşısındaki tutarlılığı, sorunlu öğrencilere gösterdiği esneklik ve en önemlisi de öğretmenin öğretmenlik mesleğinde kalma olasılığı üzerinde etkiye sahip olduğu ortaya konulmuştur. Ayrıca öğretmen yetkinliğinin, öğrencinin başarısını, motivasyonunu ve kendisinin yetkinlik inancını da etkilediği belirlenmiştir (Milson ve Ekşi 2003). İçinde bulunulan dönemde, teknolojik gelişmeler eğitimin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Bu süreçteki gelişmeler toplumların eğitilmiş insan gücüne olan ihtiyacını ön plana çıkarmış ve bu durumun sonucu olarak nitelikli insan gücüne sahip olmak tüm dünya ülkelerinin eğitim politikalarında yerini almıştır. Nitelikli bir gelecek oluşturmak ve öğrencilerden başarı/verimlilik elde edebilmek için öğretmen yetiştiren kurumlara görevler düşmektedir. Çünkü kaliteli bir nesil ve öğrencide bulunması gereken özellikler nitelikli öğretmenlerle oluşturulmaktadır (Mirzeoğlu vd. 2007). Ulusal alanyazında beden eğitimi öğretmenlerinin, yetkinlik düzeyleri ile ilgili çalışmalar oldukça sınırlıdır. Beden eğitimi öğretmenlerinin yetkinlik düzeylerinde belirleyici değişkenler merak uyandırmaktadır. Dolayısıyla bu araştırmanın amacını beden eğitimi öğretmenlerinin yetkinlik düzeylerinin değerlendirilmesi oluşturmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırmanın amacı doğrultusunda, iki veya daha fazla sayıdaki değişkenler arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modeli (Karasar 2017; Ekici ve Hevedanlı 2010), olan ilişkisel tarama yöntemi ve var olan/doğal olarak ortaya çıkmış bir durum ya da olayın nedenlerini ve bu nedenlere etki eden değişkenleri ya da bir etkinin sonuçlarını belirlemeyi amaçlayan tarama modeli, nedensel karşılaştırma yönteminden (Büyüköztürk vd. 2008) yararlanılmıştır. Veri toplama yöntemi olarak anket (survey) tekniği uygulanarak gönüllülük esasına dayalı yüz yüze veri toplanmıştır.

Evren ve Örneklem

Çalışmanın amacı doğrultusunda; araştırmanın genel evrenini Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet ve özel okullarda görev yapan beden eğitimi öğretmenleri oluşturmaktadır. Bu birimler arasından gerek zaman gerekse uygulanabilirlik açısından saha araştırmasında, İstanbul İli Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı devlet ve özel okullarda görev yapan beden eğitimi öğretmenleri araştırmanın ulaşılabilir evreni olarak belirlenmiştir. Kullanılacak

örnekleme yöntemi ise çalışanların tamamının örneğe girme şansının eşit ve tesadüfi olduğu, aynı zamanda araştırma sonuçlarının çabuk ve kolay bir şekilde ortaya konulmasını sağlayan basit tesadüfi örnekleme yöntemidir (Yazıcıoğlu ve Erdoğan 2004; Ural 2006). Araştırmanın örneklemini (n=356) gönüllü katılımcı oluşturmaktadır. Katılımcılara çalışma hakkında bilgi verildikten sonra çalışmaya katılım gönüllülük esasına dayalı olarak yürütülmüştür.

Veri Toplama Araçları

Araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu; cinsiyet, yaş ve mesleki tecrübe olmak üzere 3 sorudan oluşmaktadır.

Katılımcılara Gibson ve Dembo (1984) tarafından geliştirilen Özkahraman (2012) tarafından Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği yapılan 23 madde ve dört alt boyuttan oluşan öğretmen yetkinlik ölçeği uygulanmıştır. Ölçeğin toplam Cronbach's Alpha değeri ($\alpha=,94$) olarak belirlenmiştir (Özkahraman 2012). Ölçek; öğretim stratejileri (10 Madde), öğretmen öz yetkinliği (4 Madde), öğrenciyi tanıma (5 Madde) ve çevresel faktörler (4 Madde) alt boyutlarından oluşmaktadır. Öğretmen yetkinlik ölçeği 6'lı Likert Tipi eşit aralıklı ölçme aracıdır. Uysal (2019) tarafından öğretmenler üzerine yapılan araştırmada ölçeğin Cronbach's Alpha değeri ($\alpha=,828$) olarak belirlenmiştir. Araştırmada kullanılan öğretmen yetkinlik ölçeği Cronbach's Alpha değerinin ($\alpha=,94$) olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda kullanılan ölçeğin güvenilirliğinin oldukça yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların demografik özellikleri

		N	%
Cinsiyet	Kadın	133	37,4
	Erkek	223	62,6
	Toplam	356	100,0
Yaş	22-26	39	11,0
	27-31	41	11,5
	32-36	47	13,2
	37-41	81	22,8
	42 ve üzeri	148	41,6
	Toplam	356	100,0
Mesleki Tecrübe	1-4 Yıl	46	12,9
	5-8 Yıl	57	16,0
	9-12 Yıl	56	15,7
	13 ve Üzeri	197	55,3
	Toplam	356	100,0

Tablo 1 incelendiğinde, çalışmaya katılan gönüllülerin %37,4'ünün kadın, %62,6'sının erkek olduğu, %11,0'ının 22-26 yaş aralığında, %11,5'inin 27-31 yaş aralığında, %13,2'sinin 32-36 yaş aralığında, %22,8'inin 37-41 yaş aralığında, %41,6'sının 42 ve üzeri yaş aralığında

olduğu, %12,9 1-4 yıl, %16,0'ının 5-8 yıl, %15,7'sinin 9-12 yıl, %55,3'ünün 13 yıl ve üzeri mesleki tecrübeye sahip olduğu tespit edilmiştir.

İstatistiksel Analiz

Kişisel bilgi formu ve öğretmen yetkinlik ölçeğinden elde edilen veriler SPSS25.0 paket programına girilmiş ve analizler bu program aracılığı ile yapılmıştır. Adaylara ilişkin kişisel bilgiler, envanter ortalamaları ve faktör puanları frekans (f) ve yüzde (%) değerleri tespit edilerek verilmiştir. Puanların normal dağılım durumlarına; normal dağılım eğrileri, çarpıklık-basıklık (skewness-kurtosis) değerleri, histogramlar aracılığı ile normal dağılım eğrileri ve grup büyüklüğünün 50'den büyük olduğu durumlarda kullanılan Kolmogorov-Smirnov testi değerleri incelenerek bakılmıştır. Ölçeğin genelinin ve alt boyutlarının güvenilirlik düzeylerinin belirlenmesi amacıyla güvenilirlik analizi yapılmış ve "Chronbach Alfa Katsayısı" elde edilmiştir. Veriler normal dağılım göstermemektedir. İstatistikî işlem olarak, araştırma amacı doğrultusunda oluşturulan hipotezleri test etmek için Mann Whitney U, Kruskal Wallis-H Testi ve Spearman Korelasyon analizlerinden faydalanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 2. Katılımcıların öğretmen yetkinlik ölçeğine verdiği cevapların betimsel analizi

Alt Boyutlar	Min	Max	Mean±Ss
Öğretim Stratejileri	1,50	6,00	3,97±0,91
Öğretmen Öz Yetkinliği	1,50	6,00	4,42±0,74
Öğrenciyi Tanıma	2,60	6,00	4,47±0,85
Çevresel Faktörler	1,25	6,00	3,01±0,94

Tablo 2 incelendiğinde, katılımcıların öğretmen yetkinlik ölçeği; öğretim stratejileri alt boyutu ortalaması 3,97±0,91, öğretmen öz yetkinliği alt boyutu ortalaması 4,42±0,74, öğrenciyi tanıma alt boyutu ortalaması 4,47±0,85, çevresel faktörler alt boyutu ortalaması 3,01±0,94 ve olarak tespit edilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların cinsiyetlerine göre yetkinlik düzeylerinin değerlendirilmesi

	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Öğretim Stratejileri	Kadın	133	199,24	26499,00	12071,0	,003*
	Erkek	223	166,13	37047,00		
Öğretmen Öz Yetkinliği	Kadın	133	200,62	26683,00	11887,0	,002*
	Erkek	223	165,30	36863,00		
Öğrenciyi Tanıma	Kadın	133	193,65	25756,00	12814,5	,031*
	Erkek	223	169,46	37790,00		
Çevresel Faktörler	Kadın	133	180,44	23200,50	14289,5	,562
	Erkek	223	174,92	40345,50		

*P<0,05; **P<0,01

Tablo 3'te katılımcıların cinsiyetlerine göre öğretmen yetkinlik ölçeği; öğretim stratejileri, öğretmen öz yetkinliği, öğrenciyi tanıma alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında, kadın öğretmenlerin erkek

öğretmenlerden daha iyi öğretmen yetkinlik düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Çevresel faktörler alt boyutunda cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların yaşlarına göre yetkinlik düzeylerinin değerlendirilmesi

	Yaş	N	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Fark
Öğretim Stratejileri	22-26 ¹	39	217,63	4	23,999	,000**	1-3 3-4 3-5
	27-31 ²	41	177,74				
	32-36 ³	47	118,64				
	37-41 ⁴	81	195,70				
	42 ve üzeri ⁵	148	178,00				
Öğretmen Öz Yetkinliği	22-26 ¹	39	186,76	4	17,530	,002*	3-4 4-5
	27-31 ²	41	170,73				
	32-36 ³	47	140,79				
	37-41 ⁴	81	214,41				
	42 ve üzeri ⁵	148	170,80				
Öğrenciyi Tanıma	22-26 ¹	39	170,59	4	22,085	,000**	3-4 4-5
	27-31 ²	41	195,21				
	32-36 ³	47	158,32				
	37-41 ⁴	81	220,73				
	42 ve üzeri ⁵	148	159,25				
Çevresel Faktörler	22-26 ¹	39	212,77	4	23,731	,000**	1-5 2-3 2-5
	27-31 ²	41	225,79				
	32-36 ³	47	163,27				
	37-41 ⁴	81	191,06				
	42 ve üzeri ⁵	148	154,33				

*P<0,05; **P<0,01

Tablo 4’te katılımcıların yaşlarına göre öğretmen yetkinlik ölçeği alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu durumun öğretim stratejileri alt boyutunda; 22-26 yaş ile 32-36 yaş, 32-36 yaş ile 37-41 yaş, 32-36 yaş ile 42 ve üzeri yaş arasındaki, öğretmen öz yetkinliği ve öğrenciyi tanıma alt boyutunda; 32-36 yaş ile 37-41 yaş ve 37-41 yaş ile 42 ve üzeri yaş arasındaki farklılıktan kaynaklandığı, çevresel faktörler alt boyutunda ise 22-26 yaş ile 42 ve üzeri yaş, 27-31 yaş ile 32-36 yaş, 27-31 yaş ile 42 ve üzeri yaş arasındaki farklılıktan kaynaklandığı görülmektedir.

Tablo 5. Katılımcıların mesleki tecrübelerine göre yetkinlik düzeylerinin değerlendirilmesi

	Mesleki Tecrübe	N	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Fark
Öğretim Stratejileri	1-4 Yıl ¹	46	162,75	3	3,239	,356	-
	5-8 Yıl ²	57	197,61				
	9-12 Yıl ³	56	172,86				
	13 ve Üzeri ⁴	197	178,25				
Öğretmen Öz Yetkinliği	1-4 Yıl ¹	46	165,98	3	4,261	,235	-
	5-8 Yıl ²	57	196,49				
	9-12 Yıl ³	56	192,79				
	13 ve Üzeri ⁴	197	172,16				
Öğrenciyi Tanıma	1-4 Yıl ¹	46	186,24	3	3,544	,315	-
	5-8 Yıl ²	57	182,58				
	9-12 Yıl ³	56	197,34				
	13 ve Üzeri ⁴	197	170,16				

Çevresel Faktörler	1-4 Yıl ¹	46	188,30	19,087	,000**	2-3 2-4
	5-8 Yıl ²	57	229,12			
	9-12 Yıl ³	56	173,38			
	13 ve Üzeri ⁴	197	163,02			

*P<0,05; **P<0,01

Tablo 5.'te katılımcıların mesleki tecrübelerine göre öğretmen yetkinlik ölçeği; çevresel faktörler alt boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu durumun 5-8 yıl ile 9-12 yıl ve 5-8 yıl ile 13 yıl ve üzeri mesleki tecrübe arasındaki farklılıktan kaynaklandığı görülmektedir. Öğretim stratejileri, öğretmen öz yetkinliği ve öğrenciyi tanıma alt boyutlarında mesleki tecrübe değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir

Tablo 6. Katılımcıların yaş ve mesleki tecrübe değişkenleri ile yetkinlik düzeyi arasındaki ilişki

		1	2	3	4	5	6
Yaş	r	1					
	p	-					
Mesleki Tecrübe	r	,816	1				
	p	,000	-				
Öğretim Stratejileri	r	-,008	-,045	1			
	p	,874	,395	-			
Öğretmen Öz Yetkinliği	r	-,014	,003	,603	1		
	p	,789	,954	,000	-		
Öğrenciyi Tanıma	r	,282	,275	,582	,515	1	
	p	,022*	,005*	,000	,000	-	
Çevresel Faktörler	r	-,216	-,277	,152	,193	,216	1
	p	,000**	,001*	,004	,000	,000	-

*P<0,05; **P<0,01

Tablo 6.'da yaş ve mesleki tecrübe değişkenleri ile öğretmen yetkinliği alt boyutları arasındaki ilişkinin yönü ve düzeyi incelendiğinde; yaş ile öğrenciyi tanıma alt boyutu arasında ($r=,282$; $p=,022$) pozitif yönde zayıf düzeyde, çevresel faktör alt boyutu ile ise ($r=-,216$; $p=000$) negatif yönde zayıf düzey bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Mesleki tecrübe değişkeni ile öğrenciyi tanıma alt boyutu arasında ($r=,275$; $p=,005$) pozitif yönde zayıf düzeyde, çevresel faktör alt boyutu ile ise ($r=-,277$; $p=001$) negatif yönde zayıf düzey bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

TARTIŞMA SONUÇ

Katılımcıların öğretmen yetkinlik ölçeği; öğretim stratejileri alt boyutu iyi, öğretmen öz yetkinliği alt boyutu ve öğrenciyi tanıma alt boyutları yüksek ve çevresel faktörler alt boyutu ise orta seviyede tespit edilmiştir. Başka bir ifadeyle örneklem grubunda yer alan beden eğitimi öğretmenlerinin yetkinlik düzeyleri çevresel faktörler alt boyutu dışında ortalamanın üzerinde bir seviyede görülmektedir. Çevresel faktörler boyutu ise orta seviye görülmektedir. Benzer bir çalışmada, Yıldırım'ın (2015) yaptığı çalışmada, öğretmen yetkinliğinin toplam ölçekte iyi düzeyde olduğu, en yüksek yeterlik alanının öğrenciyi tanıma alt boyutunda, en düşük yeterliğin ise çevresel etkenler boyutunda olduğunu tespit etmiştir. Alan yazın incelendiğinde; Şahin (2017) tarafından yapılan başka bir çalışmada; öğretmen yetkinliği çevresel faktörler alt boyutu ortalama altı, öğretim stratejileri, öğretmen öz yetkinliği ve öğrenciyi tanıma alt boyutları ise ortalama üstü olarak tespit edilmiştir. Uysal (2019) öğretmenlerin yetkinlik düzeylerinin yüksek seviyede olduğunu belirtmiştir.

Katılımcıların cinsiyetlerine göre öğretmen yetkinlik ölçeği; öğretim stratejileri, öğretmen öz yetkinliği, öğrenciyi tanıma alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında, kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlerden daha iyi öğretmen yetkinlik düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Çevresel faktörler alt boyutunda cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Araştırma bulgularımızı destekleyen bir çalışmada, Sümbül ve Arslan (2006), kadın öğretmenlerin yeterlik algılarının erkeklere göre daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Alan yazın incelendiğinde; Şahin (2017) tarafından yapılan çalışmada, cinsiyet değişkenine göre öğretim stratejileri, öğretmen yetkinliği, öğrenci tanıma ve toplam yetkinlik düzeylerinde anlamlı bir farklılık bulunmazken, erkeklerin çevresel etkilerden kadınlara göre daha fazla etki altında kaldığı görülmektedir. Cinsiyet öğretmen yeterliğini etkileyecek bir değişken olmayabilir (Şahin 2017). Bu durum bulgularımızla benzerlik göstermemektedir. Bu araştırmanın aksine örneklem grubunda yer alan beden eğitimi öğretmenlerinin yetkinlik düzeyinde cinsiyetin belirleyici bir öneme sahip olduğu görülmektedir.

Katılımcıların yaşlarına göre öğretmen yetkinlik ölçeği alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu durumun öğretim stratejileri alt boyutunda; 22-26 yaş ile 32-36 yaş, 32-36 yaş ile 37-41 yaş, 32-36 yaş ile 42 ve üzeri yaş arasındaki, öğretmen öz yetkinliği ve öğrenciyi tanıma alt boyutunda; 32-36 yaş ile 37-41 yaş ve 37-41 yaş ile 42 ve üzeri yaş arasındaki farklılıktan kaynaklandığı, çevresel faktörler alt boyutunda ise 22-26 yaş ile 42 ve üzeri yaş, 27-31 yaş ile 32-36 yaş, 27-31 yaş ile 42 ve üzeri yaş arasındaki farklılıktan kaynaklandığı görülmektedir. Genel olarak, genç yaş beden eğitimi öğretmenlerinin (40 yaş altı) yetkinlik düzeyi daha iyi seviyede görülmektedir. Bu durum yaşla birlikte artan mesleki tecrübenin öğretmenlerde mesleki tükenmişliğe neden olma ihtimalinden kaynaklanabilir. Alan yazın incelendiğinde, Özkahraman (2012) tarafından yapılan çalışmada, yaş değişkenine göre çevresel faktörler alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu, 41-45 yaş aralığındaki öğretmenlerin çevresel faktör puanları, 31-35 yaş aralığındaki gruptan anlamlı seviyede daha yüksek bulunmuştur. Başka bir çalışmada Uysal (2019) öğretmenlerin yaş grupları ile öğretmen yetkinliğine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olduğunu, öğretmenlerin yaşla birlikte yetkinlik düzeylerinin de arttığını ifade etmiştir.

Katılımcıların mesleki tecrübelerine göre öğretmen yetkinlik ölçeği; çevresel faktörler alt boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu durumun 5-8 yıl ile 9-12 yıl ve 5-8 yıl ile 13 yıl ve üzeri mesleki tecrübe arasındaki farklılıktan kaynaklandığı görülmektedir. Öğretim stratejileri, öğretmen öz yetkinliği ve öğrenciyi tanıma alt boyutlarında mesleki tecrübe değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir. Genel bir ifadeyle, 5-8 yıl mesleki tecrübeye sahip beden eğitimi öğretmenlerinin yetkinlik düzeylerinin daha iyi seviyede olduğu görülmektedir. Ayrıca örneklem grubundaki beden eğitimi öğretmenlerinin sadece çevresel faktörler boyutunda mesleki tecrübenin belirleyici bir değişken olduğu anlaşılmaktadır. Alan yazın incelendiğinde; Uysal (2019) öğretmenlerin mesleki kıdemleri ile yetkinlik düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğunu ifade etmiştir. Başka bir çalışmada ise Şahin (2017), öğretim stratejileri, öğretmen yetkinliği, öğrenci tanıma, çevresel etkiler ve toplam yetkinlikte, kıdem değişkenine göre, öğretmen görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunmadığını ifade etmiştir.

Sümbül ve Arslan (2006) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin kıdem değişkenlerine göre yeterlilik algılarında farklılık olduğu tespit edilmiştir. Alan yazında mesleki tecrübeye göre

öğretmenlik yetkiliğini değerlendiren araştırmalara bakıldığında, bulgularımızla aynı doğrultuda olan ve benzerlik göstermeyen çalışmalar olduğu görülmektedir. Bu durum araştırmalarda farklı branş öğretmenlerinin örneklem grubunda yer alması ile açıklanabilir.

Katılımcıların yaş ve mesleki tecrübe değişkenleri ile öğretmen yetkinliği alt boyutları arasındaki ilişkinin yönü ve düzeyi incelendiğinde; yaş ile öğrenciyi tanıma alt boyutu arasında pozitif yönde zayıf düzeyde, çevresel faktör alt boyutu ile ise negatif yönde zayıf düzey bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Başka bir ifadeyle yaş arttıkça öğrenciyi tanıma algısı da artarken, çevresel faktörler boyutu azalmaktadır. Mesleki tecrübe değişkeni ile öğrenciyi tanıma alt boyutu arasında pozitif yönde zayıf düzeyde, çevresel faktör alt boyutu ile ise negatif yönde zayıf düzey bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Genel bir ifadeyle yaş ve mesleki tecrübe arttıkça öğrenciyi tanıma boyutu da aynı düzeyde artış göstermekte, çevresel faktör boyutu ise ters orantılı olup azalma göstermektedir. Alan yazın incelendiğinde; beden eğitimi öğretmenlerinin yetkinlik düzeyi ile yaş ve mesleki tecrübe arasındaki ilişkiyi inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Sonuç olarak beden eğitimi öğretmenlerinin yetkinlik düzeyi ortalamanın üzerinde görülürken, cinsiyet, yaş ve mesleki tecrübe değişkeni ile yeterlilik düzeyi arasında anlamlı farklılıklar bulunduğu, yaş ve mesleki tecrübe ile öğrenciyi tanıma ve çevresel faktör boyutları arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Beden eğitimi derslerinin bedensel ve ruhsal gelişime olan katkısının yanı sıra sosyalleşmeye sağladığı fayda yadsınamaz bir gerçektir. Beden eğitimi öğretmen yetkinliğinin ve yeterliliğinin denetlemesi ve geliştirilmesi, ayrıca kaliteli bir eğitim için süreci takip eden bir performans değerlendirme sisteminin oluşturulması gerektiği düşünülmektedir. Beden eğitimi öğretmenlerinin yeterlilik düzeylerinin geliştirilmesi için hizmet içi eğitim programlarının düzenlenmesi gerektiği düşünülmektedir. Alan yazına katkı sağlaması açısından; İstanbul dışındaki farklı bölgelerdeki beden eğitimi öğretmenleri örneklem grubuna dâhil edilerek araştırmalar yapılabilir

Teşekkür

Yazarlar araştırmaya katılan tüm katılımcılara teşekkür eder.

KAYNAKÇA

- Büyüköztürk, Şener vd. (2008). Bilimsel araştırma yöntemleri. Pegem Akademi. Ankara.
- Ekici, G. ve Hevedanlı, M. (2010). Lise öğrencilerinin biyoloji dersine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Türk Fen Eğitim Dergisi*, 7/4, 97-109.
- Ersoy, Y. (2008). İlköğretim Okullarında matematik ve fen bilgisi öğretmenlerinin yeterlikleri ve yetkinlik inançları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 28-41.
- Gibson, S. ve Dembo, M.H. (1984). Teacher efficacy: A construct validation. *Journal of Educational Psychology*, 76, 569-582.
- Karasar, N. (2017). Bilimsel araştırma yöntemi kavramlar ilkeler teknikler. Ankara: Nobel Yayınları.
- Milson, A. ve Ekşi, H. (2003). Öğretmenlerin karakter eğitiminde yetkinlik duygusu konusunda bir ölçme aracına doğru: karakter eğitimi yetkinlik inancı skalası (KEYİS) ve Türkçeye uyarlanma çalışması. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1/4, 99-130.
- Mirzeoğlu, D., Aktaş, I. ve Boşnak M. (2007). Beden eğitimi öğretmeni, öğretmen adayı ve beden eğitimi ve spor yükseköğretilerinde görev yapan öğretim elemanlarının mesleki yeterlik duygusunun karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe J. of Sport Sciences*, 18/3, 109-125.
- Özkahraman, İ. (2012). Öğretmen yetkinlik ölçeğinin Türkçe uyarlaması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sümbül, A.M. ve Arslan, C. (2006). Öğretmen yeterlik ölçeğinin geliştirilmesi ve bir araştırma örneği. *Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2),

- Şahin, M. (2017). Öğretmenlerin yetkinlik algıları ile okul kültürü algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Marmara Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ortak Yüksek Lisans Programı, İstanbul.
- Ural, A. ve Kılıç, İ. (2006). Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi. Detay Yayıncılık. Ankara.
- Uysal, Z. (2019). Okul Yöneticilerinin yönetsel davranışları ile öğretmen yetkinliği arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı, İstanbul.
- Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004). SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri. Detay Yayıncılık. Ankara.
- Yetkin, C. (2006). Yetkinlik Bazlı mülakat ile kariyer değerleri arasındaki ilişki ve bir uygulama. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı İnsan Kaynakları Yönetimi Bilim Dalı, İstanbul.
- Yıldırım, Ş. (2015). Sınıf öğretmenlerinin mesleki yeterlikleri ile iş tatmini arasındaki ilişki (Ataşehir İlçesi Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bölümü, İstanbul.